

Maatalous- ja kalastusneuvoston 18.11.2024 neuvostoraportti

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 18.11.2024

Maatalous- ja kalastusneuvosto kokoontui Brysselissä 18.11.2024.

Neuvostossa käytiin alustava keskustelu Atlantin, Pohjanmeren, Välimeren ja Mustanmeren vuoden 2025 (ja osittain 2026) kalastusmahdollisuuksista. Komissio merkitsi ylös jäsenvaltioiden esittämät prioriteetit ja huolet. Keskustelua jatketaan joulukuussa poliittisen yhteisymmärryksen saavuttamiseksi.

Ukrainan maatalousministeri kertoi jäsenvaltioille sodan aiheuttamista vaikeuksista maan maataloustuotannolle sekä peräänkuulutti EU:lta tukea ja kumppanuutta kaupassa. Jäsenvaltiot osoittivat laajasti tukea Ukrainalle sekä arvostivat Ukrainan ministerin saapumista fyysisesti paikalle sotaa käyvästä maasta. Tilanteen Ukrainassa todettiin olevan erityisen herkkä niin sodankäynnin kuin viljakaupan näkökulmasta.

Maatalouskomissaari kertoi EU:n maatalousmarkkinoiden elpyvän, mutta kohtaavan edelleen haasteita kuten vaikeita sääolosuhteita. Jäsenvaltiot kertoivat markkinoiden tilanteista omista näkökulmistaan ja moni jäsenvaltio toivoi maatalousvarauksen käyttöä ongelmiinsa. EU:n ja Ukrainan välisistä tulevista kauppaneuvotteluista toivottiin sekä hyvää sopimusta Ukrainalle että EU:n tuottajien huomioimista.

Bulgaria ja Romania toivat keskusteluun tiedotusasian, jossa toivottiin tuontirajoituksia Ukrainasta tuotavalle hunajalle. Alle kymmenen jäsenvaltiota osoitti tukea. EU:n komissio kertoi, että asiaa voidaan mahdollisesti tarkastella seuraavaa EU:n ja Ukrainan kauppajärjestelyä neuvoteltaessa.

1. Esityslistan hyväksyminen (15467/24)

Esityslista hyväksyttiin asiakirjan 15467/24 mukaisena.

2. A-kohtien hyväksyminen (15480/24, 15481/24)

A-kohdat hyväksyttiin.

3. Neuvoston asetus unionin vesillä ja unionin kalastusaluksiin tietyillä unionin ulkopuolisilla vesillä sovellettavien tiettyjen kalakantojen kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuosiksi 2025 ja 2026 (15167/24, 15106/24 + ADD 1–2) (Ratasvuori)

Komissio esittelee
Keskustelu

4. Neuvoston asetus eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Välimerellä ja Mustallamerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2025 (15168/24, 13354/24 + ADD 1) (Ratasvuori)

Komissio esittelee
Keskustelu

Asiakohdat 3 ja 4 käsiteltiin neuvostossa yhdessä.

Puheenjohtaja kertoi, että nyt käytävän keskustelun tarkoituksena on valmistautua etupainotteisesti joulukuun neuvostoon. Kokouksen alussa jaettiin Italian, Ranskan ja Espanjan lausuma Välimeren kalastuskiintiöihin liittyen.

Komissaari Šefčovič antoi alkuun melko positiivisen katsauksen sektorin tilanteeseen. Kestävän enimmäistuoton tavoitteeseen on joiltain osin päästy ja sosioekonomiset indikaattorit ovat parantuneet. Kustannukset ovat vähentyneet ja tulot nousseet. Komissaari toi esille, että runsaista kalakannoista saadaan paremmin kalaa, jolloin myös kustannukset alenevat. Komissaari huomautti myös muiden asioiden vaikuttavan kalastussektoriin, kuten ympäristöasioiden ja polttoaineen hinnan. Yhteisen kalastuspolitiikan periaatteiden noudattaminen merkitsee joillekin kalakannoille merkittäviä leikkauksia kiintiöihin. Komissio on ehdottanut joustavuuden käyttämistä kummeliturkan osalta. Komissio ehdottaa kahta uutta monivuotista kiintiötä. Kolmansien maiden kanssa käytävistä neuvotteluista komissio haluaa varmistaa kestävät kalastustasot sekä vesialueille pääsyn. Sopimuksen aikaansaaminen Islannin ja Färsaarten kanssa vahvistaisi unionin asemaa. Välimeren yleisen kalastuskomitean puitteissa on saatu aikaan historiallinen päätöskokonaisuus. Komissaari totesi monivuotisen suunnitelman sääntöjen olevan voimassa. Välimerellä biomassat ovat kasvaneet mutta yli puolet kalakannoista ovat kuitenkin ylikalastettuja. Saalisrajoituksia ja lisätoimia tarvitaan niille kalakannoille, jotka eivät ole turvallisissa rajoissa. Komissio aikoo tarkastella kompensatiomekanismeja. Loppuun komissaari totesi komission täydentävän tietoja ennen joulukuun neuvostoa.

Kaksikymmentä jäsenvaltiota piti puheenvuoron tuoden esille omia painopisteitään ja huolenaiheitaan. Kolmansien maiden kanssa käytäviä neuvotteluja pidetään haastavina. Erityisesti Norjan toimintaa pidettiin huolestuttavana. Jäsenvaltiot toivoivat komission pitävän kiinni tiukasta linjasta neuvotteluissa. Muutama jäsenvaltio oli huolissaan atlanto-skandisen sillin kalastusmahdollisuuksien pienentymisestä. Kielikampela nousi esille myös useassa puheenvuorossa. Joissakin puheenvuoroissa toivottiin tieteellisen neuvon kehittämistä. Tähän vaikutti osittain se, että joitakin tieteellisiä neuvoja on jouduttu vetämään takaisin. Ankeriaan suojelutoimet nostettiin esille muutamassa puheenvuorossa erityisesti Itämeren maiden keskuudesta. Puheenvuoroissa tuli esille, että jäsenvaltiot eivät ole täysin saman mielisiä Pohjois-Atlantin uuden turskakiintiön sisäisestä jakomenettelystä. Välimerelliset jäsenvaltiot pitivät Välimeren kalastuskomiteassa saavutettua tulosta hyvänä ja pyysivät huomioimaan tähän mennessä tehdyt ponnistelut kalakantojen tilan parantamiseksi sekä komission ehdotuksen sosioekonomiset vaikutukset. Kaikki toivoivat ratkaisujen löytymistä ennen hyvissä ajoin, jotta yhteisymmärrykseen päästäisiin joulukuun neuvostossa.

Komissaari totesi loppupuheenvuorossaan, että he ovat merkinneet kaikki kommentit huolellisesti muistiin. Komissio tukee ajattelutapaa joustomahdollisuuksien käyttämisestä paitsi, jos ollaan tilanteessa, jossa lisäjoustavuus ei ole juridisesti mahdollista tai kalakanta on romahtamaisillaan. Komissaarin mielestä tammikuun tuomioistuin päätös osoitti neuvoston harkintavallan olevan rajallinen. Ankeriaan osalta komission ehdotuksen tarkoituksena ei ole avata pakettia, josta on vuosien aikana neuvoteltu. Komissaari huomautti, että uutta kalastusmahdollisuutta

Pohjois-Atlantilla ei päästä hyödyntämään, mikäli ei päästä yhteisymmärrykseen jakomenettelystä. Komissaari kommentoi myös kokouksen alussa annettua julkilausumaa. Välimeren monivuotinen hoitosuunnitelma on ainut, jossa on viiden vuoden siirtymäaika käytössä. Alueeseen liittyvät haasteet otetaan huomioon mutta kalastuspaine on tällä hetkellä liian kova. Komissaarin totesi, että Koillis-Atlantin kalastuskomission vuosikokouksen kuluksi oli huolestuttavia piirteitä. Kokous pidettiin viime viikolla ja on tarpeen arvioida sitä tarkemmin. Komissaari pyysi jäsenvaltioita muistuttamaan Yhdistynyttä Kuningaskuntaa ja Norjaa kalastusasioista kahdenvälisissä neuvotteluissa. Komissaari tapaa Norjan ulkoministerin jälleen ensi viikolla.

Maatalous- ja kalastusneuvosto pani merkille komission puheenvuoron ja kalastusmahdollisuuksista käydyn keskustelun. Näihin kahteen asiaan palataan joulukuussa, jolloin haetaan po liittistä yhteisymmärrystä.

5. Markkinatilanne erityisesti Ukrainaan kohdistetun hyökkäyksen jälkeen (15231/24) (Kallio)

*Komission ja jäsenvaltioiden tiedotusasia
Keskustelu*

Ukrainan maatalousministeri Vitalii Koval kertoi Ukrainan maatalousmarkkinoiden tilanteesta. Ukraina oli samana päivänä joutunut massiivisten ohjushyökkäysten kohteeksi. Ministerin mukaan usein sanotaan, että Ukrainan maanviljelijöillä olosuhteet ovat maailman parhaat. On kuitenkin vaikea tehdä maataloustyötä, jos miinat tuhoavat traktoreita, viljelijät kuolevat rintamalla ja on jatkuvasti sähkökatkoksia. Ukraina on menettänyt 20 prosenttia maatalousmaastaan Venäjän miehityksen alle. 500 000 hehtaaria maata on miinoitettu. Ukrainan maatalous on kärsinyt 10 miljardin vahingot ja 70 miljardin euron tulomenetykset. 200 000 viljelijää on rintamalla puolustaan Eurooppaa ja koko sivistynyttä maailmaa.

Ministeri kiitti EU:ta tuesta siinä, että viime aikoina on pystytty käyttämään perinteisiä vientireittejä. Tällä hetkellä vain 12 prosenttia maataloustuotteista kuljetetaan maateitse ja loppu kulkee merireittejä pitkin, 15 % Tonavan satamien ja 73 % Odessan sataman kautta. Ilman EU:n tukea Ukrainan maataloussektori olisi romahtanut kokonaan. Jopa 14 miljoonaa ukrainalaista työskentelee maataloussektorilla, se liittyy näin jokaisen perheen elämään. Maataloussektori Ukrainassa on iskunkestävä ja viljelijät pysyvät uskollisena omalle viljelysmaalle. Kovalin mukaan Venäjä iskee tällä hetkellä voimakkaasti Ukrainan maatalousinfraan sekä pyrkii vahingoittamaan myös tärkeää Odessan satamaa, minne tehtiin lokakuussa 6 ohjusiskua. Iskuja on tehty myös humanitaarista apua vieviin aluksiin.

Ministerin mukaan ajatusmallia Ukrainan maataloudesta pitäisi muuttaa. Keskisuuria tiloja on yli 40 000, ja jättitiloja määrällisesti vain vähän. Ukraina ei ole vain maataloustuotteiden viejä, vaan myös luotettava kumppani, joka takaa ruokaturvaa Euroopassa ja maailmalla. Myös Ukraina on riippuvainen EU:n tuonnista: siemenet, kasvinsuojeluaineet, koneet ja laitteistot ovat Ukrainalle tärkeitä ja niiden lähde on usein EU-maat.

Ukrainan ministeri kiitti lopuksi EU:ta vielä kerran tuesta sekä lähetti rauhan viestin: *"Let us beat swords into ploughshares"* eli *"taotaan miekoista auranteriä"*. Ukraina ei aio antautua. 999:ntenä sodan päivänä ilmassa on sotaväsymystä, mutta pitää jaksaa eteenpäin. Sota ei ole vielä lopussa, Ukraina suojelee EU:ta Venäjältä. Ministeri kiitti EU:ta, ja kertoi olevansa riippuvainen sen tuesta. Slava Ukraini, ministeri päätti, ja sai pitkät aplodit maatalousministereiltä.

Puheenjohtaja kertoi olevansa liikuttunut ja järkyttynyt siitä, että Odessaa on viime aikoina pommitettu. Näin on estetty ruoan vientiä maailmalle. Viljaa on käytetty aseena, mitä ei voi sallia. Olisi turvattava vienti nälänhädästä kärsiville, joita on 800 miljoonaa.

Maatalouskomissaari Wojciechowski kertoi arvostavansa ministerin läsnäoloa kokouksessa ja vakuutti EU:n tukea Ukrainalle, painotti hyvien kauppasuhteiden merkitystä molemmille sekä

kiitti Ukrainaa ymmärryksestä EU:n huolista kauppaa liittyen. Ukraina on vienyt EU:hun tänä vuonna yli 10 miljardin euron edestä maataloustuotteita. Odessan sataman pitäminen toiminnassa on osoitus Ukrainan voimasta ja urheudesta. Vienti maailmalle, esimerkiksi Egyptiin, Indonesiaan ja Pakistaniin, on elintärkeää globaalin ruokaturvan kannalta. EU:n ja Ukrainan välisessä kaupassa on tiettyjen tuotteiden osalta otettu käyttöön suojatoimenpiteet. Vaikka järjestelmä toimii hyvin, tarvitaan lisää vakautta ja siksi EU:n ja Ukrainan välille neuvotellaan kestävämpi ja vakaampi kauppajärjestely EU:n ja Ukrainan assosiaatiosopimuksen mukaisesti. Maatalouskomissaarin mukaan on jatkettava maataloustuotteiden kaupankäyntiä, mutta myös vastattava EU:n maatalousalan sidosryhmien huoliin varsinkin naapurijäsenvaltioissa. Maatalouskomissaari oli vakuuttunut, että tasapaino löytyy. Komissio takaa täyden solidaarisuuden ja tuen Ukrainalle.

Puheenjohtaja kertoi valmistelleensa asiakirjan pohjautuen Maatalouden erityiskomiteassa käytyihin sektorikohtaisiin markkinakeskusteluihin, joissa on käyty läpi mm. CAP:in työkalujen toimivuutta sekä riskien hallintaa. Asiakirjasta käy selville, että maatalousala kohtaa erilaisia haasteita, jotka vaikuttavat kilpailukykyyn ja kannattavuuteen. Viljelijöiden asemaa ruokaketjussa on kohennettava. YMP:tä on mukautettava ja yksinkertaistettava. Kriisinhallintaa on kehitettävä ja panostettava myös kriisien ennaltaehkäisyyn.

Maatalouskomissaari Wojciechowski esitti surunvalittelunsa Valencian alueen tulvien uhreille ja mainitsi komission olevan valmis auttamaan, ja käyttämään myös maatalousvarantoa vahinkoihin.

Komissaari kertoi maatalouden markkinatilanteesta, joka on elpynyt vuositasolla. Yleinen inflaatio on laskenut 2,5 prosenttiin. Energian hinnat ovat laskeneet 4,5 prosenttia. Elintarvikkeiden hintainflaatio on vakiintunut. Tilanteen parantumisesta huolimatta maatalouden tuotantopanosten hinnat ovat edelleen 30 prosenttia korkeammalla kuin vuoden 2020 alussa. Myös lannoitteiden ja rehujen hinnat ovat laskussa.

Maatalouskomissaari kuvasi eri tuotantosuuntien tilannetta. Ilmastonmuutos ja muuttuvat sääolosuhteet aiheuttavat haasteita eri sektoreille. Viljojen ja öljysiementen tilanne on erityisen haastava. Sato on laadullisesti ja määrällisesti heikko. Viljojen hinnat ovat viime vuoden tasolla ja öljysiementen hinnat laskussa. Riisin sato on keskimääräisellä tasolla. Sokerialan näkymät ovat myönteiset, mutta sokerin suuri määrä markkinoilla painaa hintoja alas. Oliiviöljyn tuotanto on elpymässä ja oliiviöljyn hinta alentunut. Viinialan kysyntä ja tuotantotasot on laskussa ja alueiden väliset erot ovat merkittävät ja varastossa on paljon viiniä, korkean tason työryhmä pohtii viinialan tulevaisuutta. Hedelmä- ja vihannesalan tilanne muistuttaa viime vuoden tilannetta, kulutuskysyntä on nousussa, mutta jäsenvaltioiden ja markkinasegmenttien välillä on eroja. Maitotuotteissa juustojen kulutus ja tuotanto on korkealla tasolla ja meijerituotteiden hinnat ovat yli historiallisen keskitason, vienti vetää hyvin. Naudanlihan markkinatilanne on vakaa, mutta kysynnässä on muutoksia. Sianlihan osalta tuotanto kasvaa, mutta kysyntä heikkenee, mikä on laskenut hintoja. Vienti on heikentynyt, mihin on vaikuttanut mm. Kiinan polkumyyntitullituttukinnan aiheuttama tilanne, jota komissio seuraa. Kananmunien tuonti Ukrainasta on lisääntynyt huomattavasti ja tilannetta seurataan.

Yleisesti markkinatilanne näyttää myönteisiä merkkejä palautumisesta vakaampaan tilanteeseen. Komissio totesi, että sektoreilla on yhteisesti kolme huolenaihetta: ilmastonmuutoksesta johtuvat sään ääri-ilmiöt, eläintaudit sekä kansainvälisen kaupan tilanne. Komissio on reagoinut huolenaiheisiin mm. maatalousvarannon käytöllä ja antamalla ehdotukset koheesio- ja maaseudun kehittämisrahastojen joustavammasta käytöstä. Komissaari piti Unkarin johtamia toimialakohtaisia markkinakeskusteluja hyödyllisenä YMP:n tulevaisuuden kannalta.

Jäsenvaltiot osoittivat laajasti tukea Ukrainalle. Tilanteen Ukrainassa todettiin olevan erityisen herkkä niin sodankäynnin kuin maataloustuotteiden kaupan näkökulmasta. Usea jäsenvaltio

myös muistutti, että Ukrainan tukeminen on tärkeää ja Ukrainan on pystyttävä viemään maataloustuotteita myös jatkossa. Toisaalta osa jäsenvaltioista otti esiin Ukrainan tuonnin aiheuttamia ongelmia EU:n oman tuotannon kannattavuudelle esim. siipikarja- kananmuna-, sokeri- ja hunajasektoreilla. Peräänkuulutettiin vakaata ja tasapainoista kauppasopimusta EU:n ja Ukrainan välille, jota koskevat neuvottelut ajoittuvat keväälle 2025. **Suomi korosti**, että Ukrainan tukemisen pitää olla lähtökohta, kun EU neuvottelee DCFTA –sopimukseen sisältyvien tullietuuksien laajentamisesta. Suomi korosti, että neuvottelut pitää saattaa valmiiksi riittävän aikaisin ja jäsenvaltiot tulee pitää ajan tasalla. On tärkeää, että kauppa Ukrainan kanssa jatkuu vakaana ja ennustettavana. Globaalin ruokaturvan näkökulmasta on pidettävä yllä Ukrainan kykyä viedä maataloustuotteita maailmanmarkkinoille.

Jäsenvaltiot kertoivat markkinatilanteen elpyneen, mutta ongelmistakin kuultiin. Suomessa markkinatilanne on tänä vuonna ollut tasaisempi kuin aiempina vuosina, vaikka esimerkiksi sääolosuhteet ovat aiheuttaneet haittaa. Moni jäsenvaltio kertoi vaikeista sääolosuhteista, jotka ovat aiheuttaneet vaikeuksia maataloustuotannon eri sektoreille eri alueilla. Eräs jäsenvaltio kertoi muita pidemmin pahoista tulvista, joissa on menehtynyt yli 200 ihmistä ja jotka ovat aiheuttaneet valtavat taloudelliset vahingot. Alueellisesti suuri osa tuotannosta on tuhoutunut siellä kokonaan. Moni jäsenvaltio kertoi kirjelmöineensä komissioon tarpeesta käyttää EU:n maatalousvarantoa sääolosuhteiden aiheuttamien ongelmien kompensoimiseksi.

Jäsenvaltiot kertoivat myös sektorikohtaisista markkinahaasteista. Sokerin painuneet hinnat vaikeuttavat tuotannon kannattavuutta joissakin jäsenvaltioissa. Muutama maa nosti esille hunaja-alan vaikeudet, jossa mm. Ukrainan tuonti on aiheuttanut haasteita. Viiniä tuottavat jäsenvaltiot kertoivat erilaisista haasteistaan. Moni jäsenvaltio kertoi eläintautien aiheuttavan haasteita ja riskejä. Mm. sinikielitauti aiheuttaa nyt haasteita monissa EU-maissa. On ollut myös lintuinfluenssaa. Eräs jäsenvaltio kertoi pakkausjäteasetuksen toimeenpanon aiheuttavan haasteita erityisesti elintarviketeollisuudelle.

Jäsenvaltiot pitivät Unkarin kaudella MEK:issä käytyjä sektorikohtaisia markkinakeskusteluja hyödyllisinä YMP:n tulevaisuutta koskevien keskustelujen kannalta. Yleisesti keskustelussa nousi esiin tarve kehittää tuottajien kriisinsietokykyä ja riskienhallintaa, jonka Suomikin nosti puheenvuorossaan. Suomen mukaan tarvitaan panostusta pidemmän tähtäimen toimiin, joilla autetaan maataloussektoria lisäämään resilienssiä, esimerkiksi huolehtimaan maaperän kunnosta. Pari jäsenvaltiota toi esille jo aiemmin kuullun aloitteen joustavammasta CAP-rahoituksen käytöstä kriisinhallinnassa. Yleisesti nykyinen kriisivaranto koettiin riittämättömäksi.

Muistutettiin myös tutkimuksen- ja innovaatioiden merkityksestä maatalousalan kilpailukyvyille. Riittävää rahoitustakin peräänkuulutettavia puheenvuoroja kuultiin. Nähtiin tarpeelliseksi kehittää vakuutus- ja rahoitusjärjestelmiä maataloussektorilla. Olisi edistettävä sukupolvenvaihdoksia. Suomi korosti, että tuotantosidonnaisten tukien ja epäsuotuisten alueiden tukien merkitys on tuotannon jatkumisen kannalta olennaista, joten niiden tulee olla vahvasti mukana tulevan kauden toimenpidevalikoimaa. Tiettyjen jäsenvaltioiden tarve maataloustutkien tasaamiseen EU:n jäsenvaltioiden välillä nousi esiin tässäkin keskustelussa.

Kansainvälisen kaupan tilanne ja geopoliittiset jännitteet nousivat keskustelussa esiin monen jäsenvaltion suunnalta. Usea jäsenvaltio totesi, että Kiinan aloittamat polkumyyntitukinnat aiheuttavat epävarmuutta markkinoille. Silti muistutettiin, että kauppakonfliktia Kiinan kanssa tulisi välttää. Kuultiin sekä kansainvälisen kaupan merkitystä puoltavia, että kaupan rajoitukseen kallellaan olevia puheenvuoroja. Mercosur-sopimuksen osalta kuultiin jonkin verran kriittisiä äänenpainoja sen osalta, että maataloussektorin etua ei ole huomioitu riittävästi neuvotteluissa. Toisaalta mainittiin myös Mercosur-sopimuksen hyödyistä ja tarpeesta saattaa pitkään jatkuneet neuvottelut loppuun.

6. Maatalous- ja kalastusneuvoston muut asiat

a) EU:n proteiinistrategian laatiminen (15468/24) (Muroma)

Saksan Tanskan ja Saksan puolesta antama tiedotusasia, jota Irlanti, Luxemburg, Tšekki ja Viro tukevat

Saksa ja Tanska toivat maatalous- ja kalastusneuvostoon tiedotusasian EU:n proteiinistrategian laatimisesta.

Saksa esitteli tiedotusasian todeten, että jäsenvaltiot ja komissio ovat pyrkineet vahvistamaan proteiinien tuotantoa, jalostusta ja käyttöä elintarvikkeissa ja eläinrehussa. Saksa totesi, että alueellisia arvoketjuja tulee vahvistaa ja lisätä EU:n proteiinintuotantoa. Saksa ja Tanska toteuttavat kansallisia proteiinistrategioita. Kansallisten strategioiden lisäksi tarvitaan EU-tason toimintaa, jotta ympäristöystävällisesti tuotettua proteiinia saadaan monimuotoisesti enemmän käyttöön. Saksa ja Tanska pyytävät komissiota laatimaan EU:lle proteiinistrategian.

Tanska piti puheenvuoron todeten, että on käynnistänyt kansallisen proteiinistrategian tuotukseen laadukasta ja ilmastoystävällistä proteiinia. Tanska kertoi tukevansa vahvasti ehdotusta EU:n proteiinistrategian laatimisesta. Tanskan mukaan tulee aikaansaada kestävä proteiinintuotanto, jotta voidaan lieventää ilmastolle ja ympäristölle kohdistuvia haitallisia vaikutuksia, ja saada myös uutta tuloa maatalousalalle. Tanska kehotti puheenvuorossaan komissiota toimimaan nopeasti ja laatimaan EU:lle proteiinistrategian.

Tanskan lisäksi 19 jäsenvaltiota piti puheenvuoron, jossa kannatettiin proteiinistrategian laatimista. Puheenvuoroissa moni jäsenvaltio toi esiin, että kannattaa proteiinistrategiaa, jossa otetaan tasapainoisella tavalla huomioon kasviproteiinien lisäksi myös muut proteiiniinlähteet, kuten eläinperäiset. Myös Suomi toi esiin kannattavansa proteiinistrategiaa, joka ottaa huomioon kasviproteiinien lisäksi myös muut proteiiniinlähteet, kuten kotieläintuotannon. Muutama jäsenvaltio totesi, ettei kannata proteiinistrategian laatimista, mikäli se tarkoittaisi kasviproteiinien suosimista eläinproteiinien kustannuksella.

Suomi nosti puheenvuorossa esiin, että EU:n kasviproteiinialijäämä on pitkään tunnistettu ja tunnustettu ongelma, ja että kasviproteiinin tuotannon kehittäminen on tärkeää sekä EU:n omavaraisuuden että ilmasto- ja ympäristönäkökulmista. Kasviproteiinin ohella kotieläintuotanto tulee ottaa strategiassa tasapainoisella tavalla huomioon. Suomi toi myös esiin, että tutkimukseen ja innovaatioihin panostaminen on tärkeää ja tulee varmistaa, että viljelijöillä on käytössä riittävä ja sopiva valikoima kasvinsuojeluaineiden valikoima valkuaiskasvien tuotannon varmistamiseksi.

Maatalouskomissaari Janusz Wojciechowski veti keskustelua yhteen. Hän kiitti Saksaa ja Tanskaa aloitteesta, ja totesi, että komissio julkaisi vuonna 2022 ruokaturvatiedonannon, jossa sitoutui tarkastelemaan proteiinipolitiikkaa, ja sen jälkeen Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat tuoneet esiin sitä, että on tärkeää kehittää proteiinialalle EU-tason strategia. On tärkeää käsitellä strategiassa kokonaisvaltaisesti sekä kysyntää että tarjontaa, yhteistä maatalouspolitiikkaa ja muita relevantteja politiikan aloja. Riippuvuutta proteiinintuonnista halutaan vähentää ja vahvistaa proteiinijärjestelmien kestävyyttä. EU:n ja jäsenvaltioiden täytyy tehdä asiassa yhteistyötä, ja yksityinen sektori täytyy ottaa työhön mukaan.

Maatalouskomissaari Wojciechowski kävi läpi komission proteiinien kanssa tekemää työtä. Vuoden 2022 tiedonannon jälkeen komissio on edistänyt työtä; komissio on kerännyt ja käsitellyt dataa sekä ollut yhteydessä eri sidosryhmiin. Komissio on järjestänyt myös työpajoja ja vuoropuhelukokouksia siitä, mikä on EU:n proteiinituotannon nykytilanne. Eri aloitteita on harkittu tarkkaan. Komissio on teetättänyt ja julkaissut kattavan tutkimuksen rehustrategiasta, jotta voidaan monipuolistaa proteiiniinlähteitä, joita käytetään karjankasvatuksessa EU:n laajuisesti. Tutkimuksessa on tarkoitus identifioida, miten voidaan tehokkaasti vähentää kasviproteiinivajetta EU:ssa rehusektorilla, ja mitä ratkaisuja ja strategioita voisi olla,

joissa huomioidaan viljely- ja karjankasvatusektorin moninaisuus EU:ssa. Komissio on julkaissut neljä fact sheet-asiakirjaa, joissa kerrotaan proteiinitilanteesta EU:ssa. Yhteinen tutkimuskeskus on julkaissut raportin, jossa puhutaan synenergiavaikutuksista ja erilaisista vaihtoehtoisista tulevaisuuden skenaarioista EU:ssa. Maatalous- ja ruokavisiio on tarkoitus hyväksyä uuden komission ensimmäisen sadan päivän aikana. Se on tärkeä virstanpylväs, kun proteiinipolitiikkaa arvioidaan uudestaan.

Puheenjohtaja päätti keskustelun todeten, että neuvosto on kirjannut Saksan antamat tiedot EU:n proteiinistrategiasta, sekä valtuuskuntien ja komission puheenvuorot.

b) N+3 -säännön täytäntöönpano YMP:n strategiasuunnitelmien mukaisissa maaseudun kehittämisen interventioissa (15523/24) (Muroma)

Espanjan tiedotusasia, jota Bulgaria, Irlanti, Kreikka, Kroatia, Kypros, Latvia, Luxemburg, Puola, Romania, Slovakia, Slovenia ja Tšekki tukevat

Espanja esitteli tiedotusasian maaseuturahaston varojen käyttöä koskevasta N+3 -säännöstä. Espanjan mukaan vuonna 2025 jäsenvaltioiden vastaaville hallintoviranomaisille voi tulla merkittäviä haasteita kahden kauden sääntöjen päällekkäisyydestä. Vuonna 2025 noudatetaan viimeistä vuotta edellisen maaseudun kehittämisohjelman 2014-2022 N+3-sääntöä, sekä noudatetaan ensimmäistä kertaa nykyisen YMP-suunnitelman maaseuturahaston varojen N+2 -sääntöä.

Espanja toi esiin, että tilanteessa tulee ottaa huomioon viime vuosien odottamattomat kriisit, kuten koronaviruspandemia, Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja luonnonkatastrofit. Myös uuden toimeenpanomallin säännöt ovat monimutkaisia, mikä on johtanut vaikeuksiin interventioiden toteuttamisessa. Espanja pyytää komissiolta N+3 -säännön toteuttamista kaudella 2023-2027 samalla tavoin kuin kaudella 2014-2022.

Keskustelussa 15 jäsenvaltiota käytti Espanjan tiedotusasiaa tukevan puheenvuoron. Moni jäsenvaltio nosti esiin, että tulee huolehtia siitä, että yrityksille taataan riittävästi aikaa tehdä investointeja. Keskustelussa tuotiin myös esiin, että korkotaso on korkealla ja lainoja on vaikeaa saada. Moni jäsenvaltio korosti olevan tärkeää huolehtia siitä, ettei varoja jäisi käyttämättä. Keskustelussa nousi esiin myös tilannetta viime vuosina haasteita aiheuttaneet kriisit, kuten äärimmäiset sääilmiöt, Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan sekä ilmastonmuutos.

Maatalouskomissaari Janusz Wojciechowski kiitti Espanjaa aloitteesta ja keskusteluista ja kiitti valtuuskuntia, jotka kertoivat näkemyksiä asiaan. Komissaari Wojciechowski sanoi, että keskustelusta on välittynyt selkeä poliittinen näkemys ja että asiaa tulee arvioida poliittisesti. Hän totesi, ettei tämä ole sellainen kysymys, joka voidaan ratkaista hallinnollisella tavalla komissiossa. Komissaari Wojciechowski muistutti, että päätös N+2-säännöstä kaudelle 2023-2027 tehtiin vuonna 2020, ja päätöksen tekivät valtioiden hallitusten päämiehet osana rahoituskehysratkaisua. Myöhemmin N+2 -sääntö vahvistettiin yhteisen maatalouspolitiikan horisontaaliasetuksessa. Näin ollen Espanjan pyyntö on poliittisesti herkkä. Se on myös herkkä ajatellen sitä, mitä täytäntöönpanovaikutuksia sillä on ja mitä tuloksia voitaisiin aikaansaada. N+2 -sääntö varmistaa sen, että YMP:n strategiasuunnitelmat pystytään toteuttamaan oikea-aikaisesti ja tämä hyödyttää YMP:n tuensaajia sekä helpottaa tavoitteiden nopeaa saavuttamista.

Maatalouskomissaari Wojciechowskin mukaan viivästyksiä tulee välttää, koska ne aiheuttavat riskin YMP:n strategiasuunnitelmien toteutumiseksi. Jos tarkastellaan strategiasuunnitelmien toteutumista, vuonna 2023 oli joitain viivästyksiä, mutta vuonna 2024 täytäntöönpanovauhti on nopeutunut. Jäsenvaltiot ovat myös tarkastelleet ennusteitaan ja niiden pohjalta komissio katsoo, että nykyisten sääntöjen soveltamisessa ei ole riskejä vuonna 2025. Komissio on sitoutunut tekemään yhteistyötä, jotta yhteisen maatalouspolitiikan suunnitelmien toteuttaminen ja maaseuturahaston varojen käyttö voidaan optimoida.

Puheenjohtaja päätti keskustelun toteamalla, että neuvosto on kuullut jäsenvaltioiden ja komission puheenvuorot.

- c) **Puheenjohtajavaltion yhteenveto maatalouden eri alojen haasteita ja tulevaisuuden näkymiä koskevista keskusteluista (15525/24) (Kallio)**
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Asiakohta käsiteltiin asiakohdan 5 alla.

- d) **Asetuksen (EU) 2024/1392 4 artiklan 1 kohdan mukaiset suojatoimenpiteet, jotka koskevat ukrainalaisen hunajan tuontia Bulgariaan ja Romaniaan (15541/24) (Kallio)**
Bulgarian tiedotusasia, jota Romania tukee

Bulgarian mukaan tuonti Ukrainasta on vaikeuttanut entisestään hunaja-alan tilannetta ja laskenut hintoja väärinä markkinoita. Ukrainalaista hunajaa tuodaan paljon maahan, mikä haittaa paikallisten tuottajien tilannetta. Se vie tuloja hunajatiloilta. Tilat tarjoavat maa-seutualueille työllistymismahdollisuuksia. Tuonti on noussut jopa 30 prosenttia ja tuottajahinnat sen myötä laskeneet. ATM-päätöksen mukaiset korotetut tullit eivät riitä tuonnin pitämiseksi kurissa. Bulgaria peräänkuulutti EU-tason suojatoimia Ukrainasta tulevalle hunajalle.

Romania kertoi hunaja-alan tärkeydestä ja jatkoi perusteluja tarpeelle rajoittaa hunajan tuonti Ukrainasta. Romanian mukaan EU:n kuluttajat haluavat laatua ja tilanne tässä voi muuttua, jos EU:n tuotteet korvataan muualta tulevilla tuotteilla. Hunajan tuotannon vähentyminen vaikuttaisi myös luonnon monimuotoisuuteen ja pölyttäjiin, mikä voisi vaikuttaa jopa ruokaturvaan.

Slovakia osoitti ymmärrystä Bulgarialle ja toivoi myös tuontirajoituksia hunajalle. **Latvia** kertoi hunaja-alan haasteista, mutta ei viitannut Ukrainaan. **Kreikka** korosti Ukrainan tukemisen merkitystä, mutta totesi EU:n hunaja-alan tarvitsevan suojatoimia. Korosti jäljitettävyyttä ja merkintöjen tarkastuksia, jotta väärä kaupan käytänteitä ei tule. **Ranska** haluaa osoittaa solidaarisuutta, mutta haluaa myös tasapuolisia kauppasääntöjä, ja näin Ranska kannatti Bulgarian aloitetta. ATM-sopimuksen mukaista hätäjarrua tulisi nyt käyttää Ranskan mukaan, vetosi komissioon, että se seuraisi markkinatilannetta tarkkaan tältä osin. Myös **Kreikka** ja **Kypros** tukivat Bulgarian aloitetta. **Slovenia** korosti hunaja-alan tärkeyttä EU:lle ja kertoi ymmärtävänsä Bulgarian nostamia huolia.

Maatalouskomissaari kertoi, että nykyisellä kauppajärjestelyllä edetään kesäkuuhun 2025 saakka. Vaikka hunajan tuonti Ukrainasta Bulgariaan on lisääntynyt, tuonti muista lähteistä, esim. Turkista, on lisääntynyt vielä enemmän. Komissaari muistutti, että Bulgarian hunajan vienti on myös lisääntynyt. Komissio kertoi kuitenkin arvioivansa ja seuraavansa tilannetta. Komissio haluaa oikeudenmukaiset markkinaedellytykset EU:n hunajan tuottajille.

Puheenjohtaja totesi Bulgarian nostaman asian tarvitsevan EU-tason ratkaisuja, jossa huomioitaisiin sekä EU:n että Ukrainan etu.

Suomen edustajat

Ministeri Essayah, ea. Mattila, Kaila, Muroma MMM; Fant VNK; Hirvonen, Hörman, Kallio, Kytölä, Ratasvuori, Valonen, EUE

Asiakirjat

Mainittu asiakohdittain

Liitteet -

Viite -